

Ronja Ryde

Fråga 1

- *Självförsjunkenheter, social isolering, vill inte umgås med sin familj eller vänner (0,5p)*
- *Psykomotorisk hämning, dröjer med att svara på tilltal, rörelsemönster och mimik (0,5p)*
- *Förlust av intresse/initiativlöshet (0,5p)*
- *Energiförlust, ökad uttrötthet (0,5p)*
- *Minskat självförtroende, självkänsla/värdelös (0,5p)*
- *Skuld känslor, självförelöser (0,5p)*
- *Själv-mordstankar, tankar på döden (0,5p)*
- *Kognitiv störning, koncentrationsstörning, minnesstörning (0,5p)*
- *Rastlöshet (0,5p)*
- *Agitation, humörsvängningar/irritation, (0,5p)*
- *Kroppsliga symtom, t ex huvudvärk, öronsusningar, yrsel, smärta (0,5p)*
- *Förändrad vikt eller aptitmönster (0,5p)*
- *Ointresse för den egna personen, t ex slarv med hygien och klädsel (0,5p)*
- *Uttalad minskning av libido, sexlust (0,5p)*
- *Känsla av hopplöshet, meningslöshet (0,5p)*
- *Gråtmild, ledsen/nedstämdhet (0,5)*
-

Hjärtklappning, svårt att andas går under ångest 0p

(Referens; Herlofson et al., 2016; Asp, 2020)

Fråga 2

S	- Akut lumbago, akuta ryggsmärtor, har fallit omkull, kan ej resa sig. (0,5p)
B	- Elithöjdhoppare, haft ont i ryggen några veckor, (trött orkeslös en längre tid, ångestattacker.) (0,5p)
A	- Aktuellt tillstånd enligt ABCDE, A fri, B: ingen uppgift, C: BT 150/80, puls 90, starka smärtor i ryggen. (0,5p)
R	- Frågor? Jag rekommenderar smärtlindring, sätta PVK mm (0,5p) Obs! Bara svaret vad varje bokstav ska innehålla utan att koppla till Ronjas tillstånd ger 0p (SKR.se, 2020)

Ronja Ryde fortsättning

Fråga 3

Prioritetsordning:	Färg:
1. Högsta prioritet, direkt livshot. Omedelbart omhändertagande.	- Röd (0,5p)
2. Potentiellt livshot. Mycket brådskande omhändertagande.	- Orange (0,5p)
3. Ej livshot, men behov av akutsjukvård inom rimlig tid. Ändock brådskande.	- Gul
4. Behov av vård inom rimlig tid, kan vänta.	- Grön (0,5p)
5. Är en primär sorteringsnivå som används för patienter <80 år som söker för ett isolerat problem och som inte anses behöva genomgå kontroll av vitalparametrar. Icke akut.	- Blå (0,5p)

(Widgren, 2019)

Fråga 4

PK (INR)	- PK(INR) mäter totalaktiviteten av de K-vitaminberoende faktorerna II, VII och X. (0,5p) - Vid brist på en eller flera av dessa faktorer II, VII o X ökar INR-värdet. (0,5p) - PK(INR) värdet anger hur många gånger koagulationstiden är förlängd. (0,5p) - Patientens koagulationstid <u>delat med</u> normal koagulationstid. (0,5p) - Koagulationstiden/koagulationsförmåga (0,5p)
APTT	- APTT aktiverad partiell tromboplastintid, mäts i sekunder och avslöjar eventuella brister i koagulationsproteinernas aktivitet. (förutom för faktor VII och faktor XIII.) (0,5p) - Är ett screeningstest för att mäta aktiviteten i blodets koagulationsfaktorer i det så kallade interna koagulationssystemet. (0,5p) - Blödningstiden (0,5p) (Astermark & Berntorp, 2015; Baghaei, 2020)

Ronja Ryde fortsättning

Fråga 5

Vilket av ovanstående blodprover (rör) skall tas först?	EDTA rör	Serumrör	Citratrör X
Vad ska du alltid kontrollera i anslutning till provtagningen?	Endast patientens identitet	Patientens identitet och märkning av provrör X	Endast att remiss är korrekt ifylld
Vad är viktigt att tänka på vid provtagning med vingkanyl/butterfly?	Att patienten ska ligga ned	Att röret ska märkas med speciell etikett	Att slangen fylls med blod innan koagulationsröret tas X
Var bör du placera stasen vid provtagning?	7-10 cm ovan punktionsstället X	Direkt ovan punktionsstället	3-5 cm ovan punktionsstället

(Unilabs, 2020; Kuusinen, 2019)

Fråga 6

- Arbetsmiljöverkets föreskrifter om smittrisker (AFS 2018:4)

Fråga 7

Residualurin:	Ange åtgärd/ny kontroll och tidsintervall för godkänt: (gardera ej med fler timmar)
Vad görs vid residualurin på 100–150 mL?	- Ny kontroll efter 3 timmar (0,5p)
Vad görs vid residualurin på 150–300 mL?	- Ny kontroll efter 2 timmar (0,5p)
Vad görs vid residualurin på 300–400 mL?	- Ny kontroll efter 1 timme (Vidta åtgärder för att stimulera till blåstömning, ex kissa på toaletten). (0,5p)
Vad görs vid residualurin på >500 mL?	- Tappning (direkt), alternativt KAD (0,5p) (Joelsson-Alm, 2019)

Ronja Ryde fortsättning

Fråga 8

Hur långt är kvinnans urinrör?	Cirka 5 cm X	Cirka 15 cm	Cirka 25 cm
Vad är en normal tömningsfrekvens av urinblåsan?	2–3 tömningar/dygn	4–8 tömningar/dygn X	9–12 tömningar/dygn
Vad innebär aseptik vid kateterisering?	Att basala hygienrutiner följs	Att patienten tvättas med antiseptisk lösning	Att katetern som förvarats i steril förpackning är steril vid införandet X
Är det viktigt att dokumentera indikation till kateterbehandling?	Nej, det räcker att veta att patienter har kateter	Ja, för att kunna utvärdera behov av fortsatt behandling X	Ja, men det är bara läkare som kan dokumentera indikationen

(Joelsson-Alm, 2019)

Fråga 9

- Lyssna och ge trygghet/jag hör dig/jag ser dig, bekräfta/prata i lugn ton/vara lugn, visar empati (0,5p)
- Sitt bredvid och försök skapa närhet/hålla handen/håll om/fysisk kontakt. (0,5p)
- Stanna kvar tills någon kan ta vid/lämna aldrig personen/patienten ensam/avsätta tid/berätta för kollegor att du har samtal (0,5p)
- Svara på frågor/svara ärligt på frågor (0,5p)
- Upprepa informationen (0,5p)
- Ställa öppna frågor(0,5p)

(Kumlien & Rydstedt, 2016)

Fråga 10

Information om hälsa och sjukdom <u>före</u> aktuellt vårdtillfälle.	- (Omvårdnads)anamnes (0,5p) Bakgrund el historik 0p
Information om Ronjas <u>aktuella</u> tillstånd.	- (Omvårdnads)status (0,5p) Situation 0p (Björvell, 2011)

Fråga 11

P(R)	- P-Problem (R-risk, resurs)
E	- E-Etiologi, orsak (0,5p)
S	- S-Symtom, tecken (konsekvenser) (0,5p) (Ehrenberg & Wallin, 2019)

Ronja Ryde fortsättning

Fråga 12

- Restriktioner för intag av mat och dryck inför och efter operationen. (0,5p)
- Vad som gäller för hårstylingprodukter, läppstift och andra sminkprodukter. (0,5p)
- Att patienten ska behålla kommunikationshjälpmedel som glasögon, hörapparat och annat som behövs för att kunna kommunicera med personalen på operationsavdelningen. (0,5p)
- Smärtlindring/smärta enligt VAS/information om premedicinering (0,5p)
- Hantering av smycken, värdesaker och piercing (0,5p)
- Fråga om patienten har tandprotes/munhälsa (0,5p)
- Sår, eksem eller pågående infektion. (0,5p)
- Identitet. (0,5p)
- Har förstått informationen från kirurgen/har du några frågor (0,5p)
- Informera om andningsteknik/mobilisering (0,5p)
- Allergier/överkänslighet(0,5p)
- Närståendekontakt (0,5p)

Rena operationskläder, tömt blåsan 0p

(Volgelsang, 2020)

Fråga 13

Hur många <u>gram</u> innehåller lösningen totalt? Ange svaret i gram (g).	- 0,5g Obs! Svar 500 mg ger 0p
Hur många droppar/ minut sätter du infusionen på? Ange svaret i droppar/min. (1 ml = 20 droppar)	- 100 dr/min (FASS, 2020)

Fråga 14

- Skärsår (0,5p)
- Bitsår (0,5p)
- Sticksår (0,5p)
- Hudfliksskada (0,5p)
- Brännskador (0,5p)
- Köldskador (0,5p)
- Skottskador (0,5p)
- Kontusionsskador (0,5p)
- Skavsår (0,5p)
- Traumatiska sår (0,5p)
-

Trycksår, diabetessår, bensår 0p

(Edberg & Wijk, 2019)

Ronja Ryde fortsättning

Fråga 15

-Vad står KASAM för (betydelse), på svenska.	- Grad av känsla av sammanhang/känsla av sammanhang. (0,5p)
-Vilka är de <u>tre</u> dimensionerna som bidrar till helheten av KASAM? (0,5p/svar)	- Begriplighet (0,5p)
	- Hanterbarhet (0,5p)
	- Meningsfullhet (0,5p) (Antonovsky, 1991)

Ragnar Roos

Fråga 1

HbA1c	- Avspeglar glukoskoncentrationen i blodet de sista 2–3 månaderna/långtidsblodsockervärde (0,5p)
Kreatinin	- Ett grovt mått på njurens funktion/njurfunktion (0,5p)
C-peptid	- Mäter hur mycket insulin (bukspottkörteln) producerar (0,5p)
CRP	- Utesluta infektion/inflammation (0,5p) - Kontrollera om infektion föreligger (0,5p) (Ericson & Lind, 2020)

Fråga 2

När bör kapillärprovtagning i fingrarna undvikas? Ange 2 orsaker.	- Dålig perifer cirkulation/dålig cirkulation, kalla fingrar (0,5p) - Vid perifer ödem (0,5p) Vid skada, sår, eksem, ärr på fingret 0p
Vilka fingrar väljer du i första hand som punktionsställe för kapillär provtagning? Ange 1 svar.	- Långfingret (0,5p) - Ringfingret (0,5p)
Vad gör du om blodflödet är dåligt vid kapillärprovtagningen? Ange 1 svar.	- Sticker om på ett nytt ställe/tar venprov (0,5p) - Värmer fingret (0,5p) (Kuusinen, 2019)

Fråga 3

- Smakförändringar (0,5p)
- Diarré (0,5p)
- Aptitlöshet (0,5p)
- Buksmärtor (0,5p)

(FASS, 2020)

Ragnar Roos fortsättning

Fråga 4

- Råd om kost/matvanor (0,5p)
- Råd om motion/undvik stillasittande (0,5p)
- Råd om vikt (0,5p)
- Metabol kontroll/blodsockerkontroll (0,5p)
- Rådgivning/stöd för att uppnå behandlingsmålen/ta sina ordinerade läkemedel (0,5p)
- Råd om att dra ner på/sluta med alkohol (0,5p)
- Minska på stress (0,5p)
- Gå med i stödgrupp/diabetesgrupp (0,5p)
-

(Socialstyrelsen, 2018; Fors, 2015)

Fråga 5

- Utgå ifrån Ragnars motivation (0,5p)
- Låter honom berätta (0,5p)
- Argumenterar inte emot (0,5p)
- Stimulerar till förändringsprat, lyfter fram det positiva, bekräftar styrkor (0,5p)
- Förstärker hans självförtroende/self efficacy (0,5p)
- Gör upp en plan/mål, stimulerar till ett åtagande (0,5p)
- Återkopplar i samtalet (0,5p)
- Summerar Ragnars föresatser och mål till förändring (0,5p)
- Ger saklig information (0,5p)
- Visa empati, respekt (0,5p)
- Utforskar ambivalensen hos patienten (0,5p)

Personcentrerat för generellt 0p

(Fossum, 2019; Miller & Rollnick, 2013; Folkhälsomyndigheten, 2018)

Fråga 6

- Klåda i och kring såret (0,5p)
- Sårsekretion (0,5p)
- Ödem (0,5p)
- Smärta (0,5p)
- Lukt (0,5p)
- Sårets lokalisation (0,5p)
- Sårkanternas utseende (0,5p)
- Observera omkringliggande hud (0,5p)
- Sårtyp, venöst alternativt arteriellt (0,5p)
- Tidpunkt när såret uppkom (0,5p)

Omläggning, material mm 0p

(Nekroser, fibrinbeläggning eller granulation ingår i sårhålans utseende, hur såret läker 0p)

(Lindholm, 2018)

Ragnar Roos fortsättning

Fråga 7

- Dålig insulinkontroll/metabol kontroll (0,5p)
- Neuropatiutveckling/nervskada/nedsatt känsel (0,5p)
- Angiopatiutveckling/kärlskada/försämrade cirkulation (0,5p)

(Munter & Andersson, 2020)

Fråga 8

Under hur lång tid skall infusionen minst pågå? Ange svaret i timmar och minuter.	- 1 tim och 40 min
Vilken maximal dropphastighet ställer du in infusionen på? Ange svar i droppar/min. (1ml= 20 droppar)	- 40 dr/min

Fråga 9

- Läkemedelsform (0,5p)
- Läkemedelsdos/dosering (0,5p)
- Ordinationen rimlig (0,5p)
- Läkemedlets doseringstidpunkt/administreringstillfälle (0,5p)
- Läkemedlets administreringsätt (0,5p)
- Ordinationshandling är signerad/vem som ordinerat (0,5p)

(HSLF-Fs 2017:37)

Fråga 10

- Ökade urinmängder (0,5p)
- Ökad törst, muntorrhet (0,5p)
- Kraftlöshet/trötthet (0,5p)
- Illamående, kräkningar (0,5p)
- Buksmärtor (0,5p)
- Djup och snabb andning (Kussmaul andning) (0,5p)
- Acetondoftande andedräkt (0,5p)
- Huvudvärk (0,5p)
- Hypotension/yrsel (0,5p)
- Takykardi (0,5p)
- Lågt pH (0,5p)
- Högt p-glukos (0,5p)

Andfåddhet och hög andningsfrekvens 0p

(Ekvall & Jansson, 2016; Attvall, 2020; Ericson & Lind, 2020)

Ragnar Roos fortsättning

Fråga 11

Vad ska Sara göra omedelbart för att minska risken för att hon ska drabbas av smitta? (0,5p)	- Desinfektera (med handdesinfektionsmedel, klorhexidinsprit, 5mg/ml) (0,5p) Tvätta först och desinfektera sen 0p
Ange ytterligare 3 åtgärder som ska genomföras efter den omedelbara åtgärden <u>förutom att eventuellt påbörja postprofylaxbehandling mot smitta.</u> (0,5p/svar) (1,5p)	- Provtagning på patienten (medgivande behövs) (0,5p) - Ta ett så kallat (noll)prov på sig själv (för att utesluta tidigare smitta) (0,5p) - Meddela handledaren, avdelningschefen, skyddsombud/smittskyddsombudet (0,5p) - Skriva arbetsskadeanmälan (0,5p) - Skriva avvikelserapport (0,5p) - Kontakta läkare på infektionsklinik eller företagshälsovård (0,5p) - Kontakta utbildningen (0,5p) - Fråga patienten om den har en känd blodsmitta (0,5p) (Madehall & Möller, 2019)

Fråga 12

- (Helst) inom 48 timmar för bästa effekt

(Madehall & Möller, 2019; Alsiö & Kullgren 2019)

Fråga 13

- Inspektera fötterna dagligen använd tex spegel (0,5p)
- Gå inte barfota vare sig inom- eller utomhus, använd inneskor (0,5p)
- Byt strumpor dagligen och använd helst bomullsstrumpor (0,5p)
- Smörj fötterna (0,5p)
- Lufta fötterna (0,5p)
- Utsätt inte fötterna för hetta (0,5p)
- Tvätta fötterna regelbundet men sitt inte för länge fötterna i blöt för länge (ej fotbad) i 37 gradigt vatten (0,5p)
- Efter tvätt, torka ordentligt mellan tårna (0,5p)
- Klipp naglarna ofta och rakt, gör fotvård hos fotterapeut (0,5p)
- God kontroll på/jämn blodsockernivå (0,5p)
- Fysisk aktivitet (0,5p)
- Kontakta vården vid misstanke om nytt sår (0,5p)

Kompressionsstrumpor och högläge 0p

(Lindholm, 2018; Attvall, 2020)

SLUT

Referenslista fall Ronja

Antonovsky, A. (1991). *Hälsans mysterium*. (2:a uppl.) Stockholm. Natur och Kultur.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om smittrisker. (AFS 2018:4). Hämtad 14 oktober 2020 från: <https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/smittrisker-afs-20184/>

Asp, M. (2020). *Depression hos vuxna*. Internetmedicin. Hämtat 12 oktober 2020 från: <https://www.internetmedicin.se/behandlingsoversikter/psykiatri/depression-hos-vuxna/>

Astemark, J. & Berntorp, E. (2015). *Blödningstillstånd*. Läkemedelsboken. Hämtad den 13 oktober 2020 från: <https://lakemedelsboken.se/kapitel/blod/blodningstillstand.html>

Baghaei, F. (2020). *PK(INR)*. Internetmedicin. Hämtad den 14 oktober 2020 från: <https://www.internetmedicin.se/behandlingsoversikter/koagulation/pkinr-protrombinkomplex/>

Björvell, C. (2011). *Sjuksköterskans journalföring och informationshantering*. Lund: Studentlitteratur AB.

Edberg, A-K., Wijk, H. (2019). *Omvårdnadens grunder. Hälsa och ohälsa*. Lund: Studentlitteratur AB.

Ehrenberg, A. Wallin, L. (2019). *Omvårdnadens grunder. Ansvar och utveckling*. Lund: Studentlitteratur AB.

FASS Metronidazole Braun. Hämtad 14 oktober 2020 från: <https://www.fass.se/LIF/product?userType=0&nplId=20000531000030>

Herlofson, J., Ekselius, L., Lundin, A., Mårtensson, B. & Åsberg, M. (red.) (2016). *Psykiatri*. Lund: Studentlitteratur AB

Joelsson-Alm, E. (2019). *Blåsovervakning vid sjukhusvård-Översikt*. Vårdhandboken. Hämtad den 14 oktober 2020 från: <https://www.varldhandboken.se/vard-och-behandling/basal-och-preventiv-omvardnad/blasovervakning-vid-sjukhusvard/schema-for-kontroll-av-blastomning/>

Kumlien, C. & Rystedt, J. (red.). (2016). *Omvårdnad & Kirurgi*. Lund: Studentlitteratur AB

Kuusinen, M. (2019). *Blodprov, venös provtagning- Översikt*. Vårdhandboken. Hämtad den 14 oktober 2020 från: <https://www.varldhandboken.se/undersokning-och-provtagning/blodprov/blodprov-venos-provtagning/oversikt/>

Sveriges kommuner och regioner. (SKR). Hämtat den 13 oktober 2020 från: <https://skr.se/halsasjukvard/patientsakerhet/sbarstruktureradkommunikation.748.html>

Unilabs. *Laboratoriemedicinska anvisningar för dig som arbetar inom Hälso- och sjukvård*. Hämtad 14 oktober 2020 från: <https://anvisningar.se/>

Widgren. (2019). *Triagering*. Narkosguiden. Hämtat den 13 oktober 2020 från:
<https://narkosguiden.se/book/triagering/>

Referenslista fall Ragnar

Alsiö, Å. & Kullgren, A. (2019). Hämtad 16 december 2020 från
<https://www.varldshandboken.se/varldshygien-infektioner-och-smittspridning/infektioner-och-smittspridning/blodburen-smitta/vaccination-profylax-behandling-vid-smittorisk/>

Attvall, S. (2020). *Diabetesfoten*. *Internetmedicin*. Hämtad 14 oktober 2020 från
<https://www.internetmedicin.se/behandlingsoversikter/diabetes/diabetesfoten/>

Attvall, S. (2020). *Ketoacidosis, diabetes*. Hämtad 19 oktober 2020 från
<https://www.internetmedicin.se/behandlingsoversikter/diabetes/ketoacidosis-diabetes/>

Folkhälsomyndigheten. (2018). *Motiverande samtal*. Hämtad 15 december från
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/motiverande-samtal-om-sexuell-halsa/introduktion-till-mi/mi-anda/>

Fors, P. (2015). *Diabeteshandboken.se* Hämtad 15 december från
<https://www.diabeteshandboken.se/inneh%C3%A5ll/9.-motion-och-fysisk-tr%C3%A4ning-13754497>

Ekwall, A. & Jansson, A. M. (Red.). (2016). *Omvårdnad och medicin*. Lund: Studentlitteratur AB.

Ericson, T. & Lind, M. (2020). *Medicinska sjukdomar*. Lund: Studentlitteratur AB.

FASS (2020). *Metformin Actavis*. Hämtad 19 oktober 2020 från
<https://www.fass.se/LIF/product?userId=0&nplId=19960927000058#side-effects>

FASS (2020). *Vancomycin*. Hämtad 14 oktober 2020 från
<https://www.fass.se/LIF/result?userId=0&nplId=20131212000077,20131212000084&query=Vancomycin+Orion>

Fossum, B. (Red.). (2019). *Kommunikation, samtal och bemötande i vården*. Lund: Studentlitteratur AB

HSLF-FS 2017:37. *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården*. Hämtad 14 oktober från
<https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmannarad/konsoliderade-foreskrifter/201737-om-ordination-och-hantering-av-lakemedel-i-halso--och-sjukvarden/>

Kuusinen, M. (2019). *Blodprov, kapillär provtagning. Vårdhandboken*. Hämtad 2 oktober 2020 från <https://www.vardhandboken.se/undersokning-och-provtagning/blodprov/blodprov-kapillar-provtagning/oversikt/>

Lindholm, C. (2018). *Sår*. Lund: Studentlitteratur AB

Madehall, K. & Möller, K. (2019). *Stick- och skärskador samt exponering med risk för blodburen smitta hos personal. Vårdhandboken*. Hämtad 15 oktober 2020 från <https://www.vardhandboken.se/arbetssatt-och-ansvar/stick--och-skarskador-samt-exponering-med-risk-for-blodburen-smitta-hos-personal/oversikt/>

Miller, WR. & Rollnick, S. (2013). *Motivational Interviewing – Helping people change*. (3rd ed) New York: The Guilford Press.

Munter, M. & Andersson, H. (2020). *Sårbehandling översikt. Vårdhandboken*. Hämtat 15 oktober 2020 från: <https://www.vardhandboken.se/vard-och-behandling/hud-och-sar/sarbehandling/oversikt/>

Socialstyrelsen (2018). *Nationella riktlinjer för diabetesvård Stöd för styrning och ledning*. Hämtat 19 oktober 2020 från: <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/nationella-riktlinjer/2018-10-25.pdf>